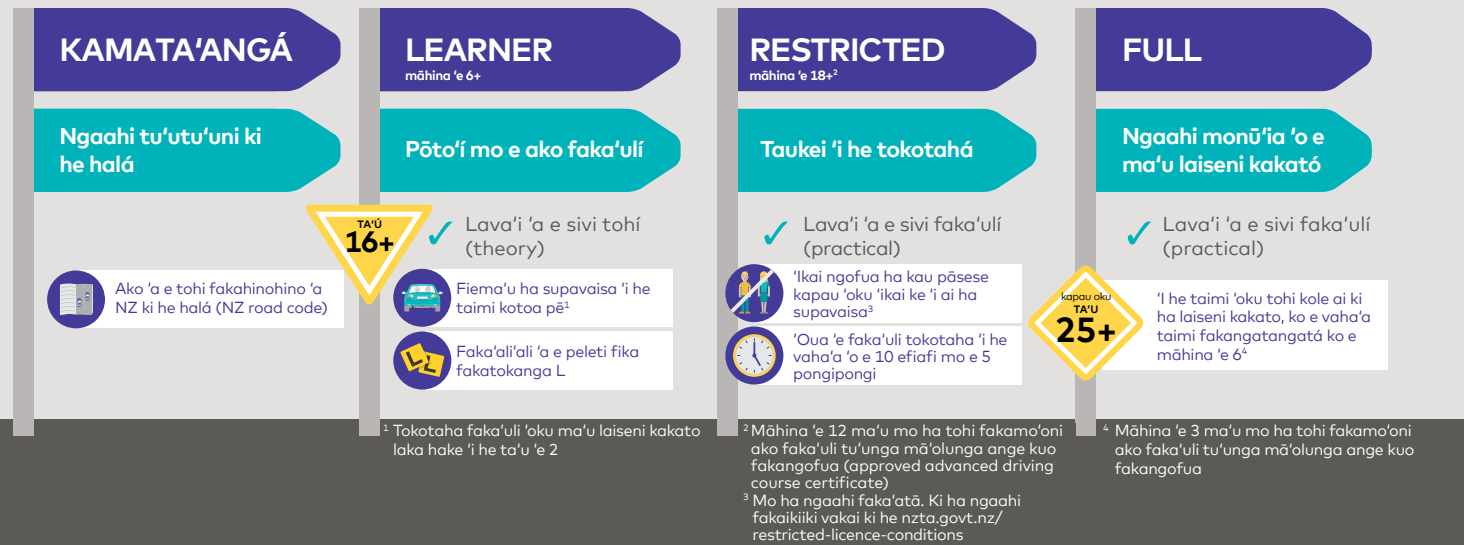


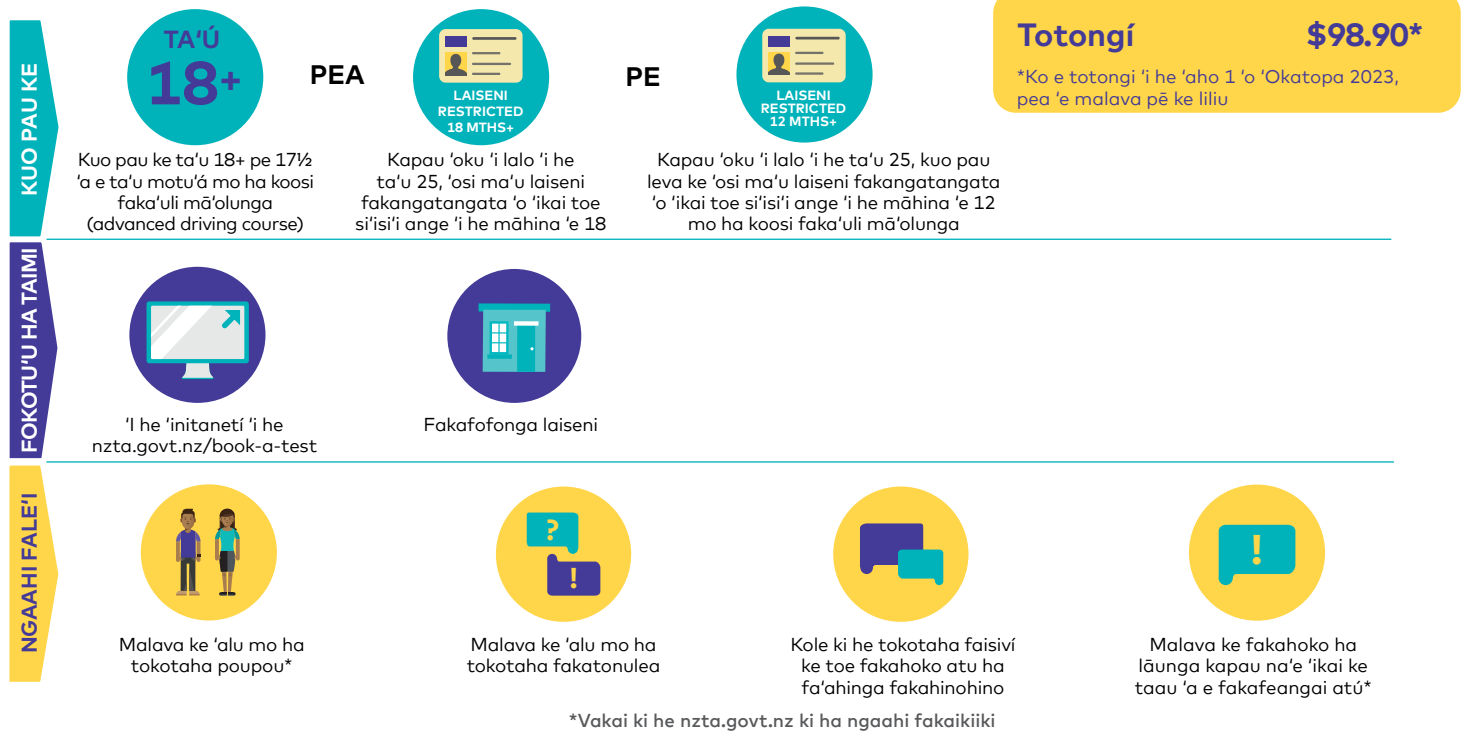
Fakahinohino ki he laiseni kakatō

DRIVE

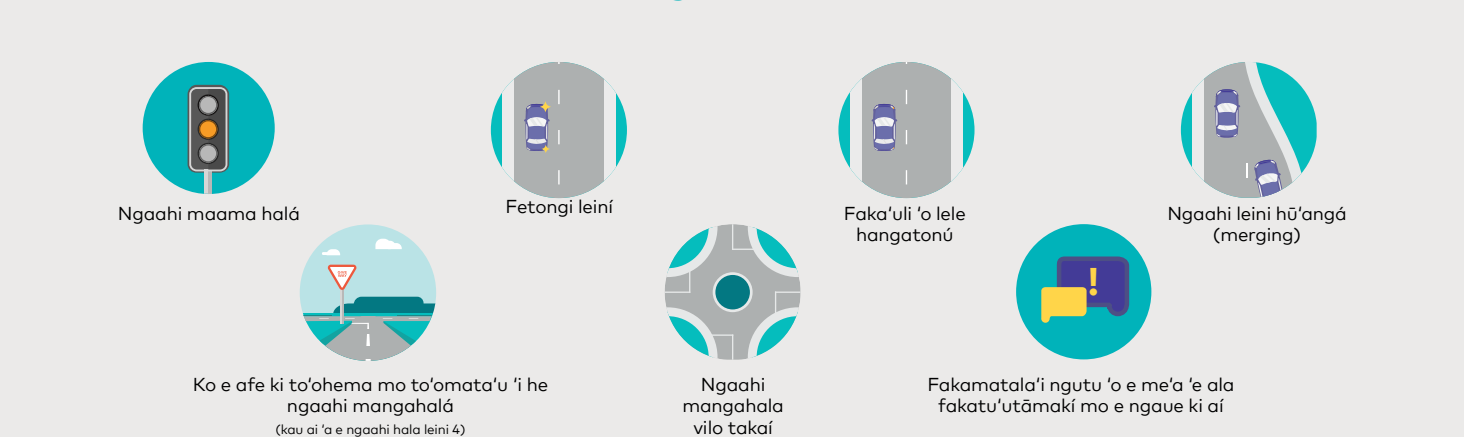
Ko e halafononga ki ho'o laiseni faka'uli kaá



Fokotu'u 'o ha taimi ki ho'o sivi laiseni kakatō



Ko e hā e me'a 'oku fakahoko he lolotonga 'a e sivi? (miniti 'e 20)



Ngaahi fehalaaki mamafá (critical)

Ko e fehalaaki mamafá ko ha fehalaaki lahi 'aupito ia 'i he faka'ulí ka 'oku 'ikai ke ne fakatupunga ha fakatu'utāmaki ki ha tokotaha 'okú ne faka'aonga'i e halá pe ki ha 'api. Kapau te ke fakahoko ha fehalaaki mamafa 'o lahi hake 'i he tahá 'i he sivi kakato, te ke tō leva 'i he sivi.

- **Fu'u māmālie 'a e lelé** 'aki ha 10km/h 'i lalo 'i he fakangatangata ki he lele vavé, pe fu'u tuai 'a e ngaue ki aí.
- **Kaka 'i ha kēpingí (kerb)** kaka ha va'e 'e taha 'i he kēpingí 'i he taimi 'oku tau ai e me'alelé pe fakahoko 'o ha afe pōini-e-3 (3-point turn).
- **Fu'u lele vave** laka hake 'aki 'a e 5–10km/h 'i he fakangatangata ki he lele vavé 'o si'i hifo 'i ha sekoni 'e 5.
- **Fakatuai'i 'a e me'alelé (stalling).**
- **'Ikai ke siofi** 'a e mangahalá, pe 'ikai ke vakai'i 'a e sio'ata sio ki muí mo siofi pe 'oku 'atā e halá (head check) 'i he taimi 'oku fiema'u aí.
- **Poloka'i 'o ha kolosi'anga tangata.**
- **'Ikai ke faka'ilonga afe.**
- **Ngaahi tō'onga ta'efakalao kehé** hangē ko e, tu'usi ofí (cutting corners), fu'u ofí 'a e muimuí.

Ngaahi tō nounou uesia kovi (immediate errors)

Ko e tō nounou uesia kovi ko ha fa'ahinga faka'uli pē 'e iku ai ke kalofi 'e ha tokotaha kehe 'okú ne faka'aonga'i 'a e halá ha fakatamaki, pe fakatupunga ha fakatu'utāmaki ki ha fa'ahinga taha pē 'okú ne faka'aonga'i 'a e halá pe ko ha 'api. 'E iku ai heni ki ha tō 'aupito 'i he sivi.

- **Fiema'u ke tokoni atu 'a e 'ōfisa faisiví.**
- **Fu'u 'ova 'a e lele vavé** 'o laka 'aki 'a e 5km/h 'i he fakangatangata ki he lele vavé pea 'i ha sekoni 'e 5 pe lahi ange. Pe 'aki 'a e 10km/h pe lahi ange 'i he fakangatangata ki he lele vavé 'i ha fa'ahinga taimi pē.
- **'Ikai ke fakahoko ha fakahinohino.**
- **Tu'u 'i ha feitu'u fakatu'utāmaki** 'i ha kolosi'anga lēlue, kolosi'anga tangata, poloka'i ha mangahala pe fakafe'ātungia'i 'a e fononga me'alelé.
- **Tau (collision)** 'i ha kēpingi pe ha fa'ahinga me'a pē.
- **'Ikai ke tu'u** 'i ha faka'ilonga tu'u (stop sign) pe maama hala.
- **'Ikai ke tu'u 'o tatali (give way).**
- **Ngaahi tō'onga kehe 'oku fakatu'utāmaki.**

Ngaahi me'a 'e ala fakatu'utāmaki (hazards)

'E 'eke atu 'i he lolotonga 'a e sivi ke ke:



Faka'ilonga'i ha ngaahi me'a 'e ala fakatu'utāmaki 'o fakahā le'olahi ia.

Ko ha me'a 'e ala fakatu'utāmaki ko ha me'a pē 'oku ngaue pe 'e ala ngaue, hangē, ko ha me'alele, tokotaha, tokotaha heka pasikala. 'E lava pē ke 'i mu'a pe 'i mu'i pe 'i he tafa'aki 'a e me'a e ala fakatu'utāmaki.



Lea'aki 'a e me'a te ke fai ki aí.

Hangē ko 'ení, te ke sio atu ki ha ta'ahine 'oku fie kolosi 'i he halá – 'pedestrian on left (tokotaha kolosi 'i he to'ohemá). I will slow down and be prepared to stop (te u māmālie mo mateuteu ke ta'ofi)!

Lisi ki hono vakai'i 'o e me'alelé – kimu'a he 'aho sivi



'E vakai'i 'e he 'ōfisa faisiví 'a e tu'unga malu mo hao 'a ho'o me'alelé. Kuo pau ke ke vakai'i kotoa eni kimu'a ke ke 'alu ki ho'o sivi, 'o tatau ai pē kapau 'okú ke kole ha me'alele 'a ha tokotaha kehe. 'Okú tō ha kakai 'e ni'ihí 'i he sivi laisení 'o te'eki 'aupito ke nau a'u kinautolu ki he halá koe'uhí pē he 'oku 'ikai ke fe'unga 'enau me'alelé ke ngāue'aki.



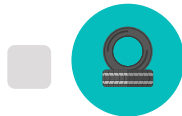
Lolotonga 'i ai 'a e warrant of fitness (ngofua ke ngāue'aki 'o ha me'alelé)



Ngaahi totongi ki hono ngāue'aki 'o e halá (road user charges - kapau ko ha me'alele tīsolo pe faka'uhila)



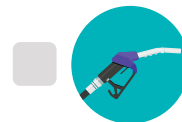
Lolotonga lēsisita (rego)



Vakai'i 'oku matolu fe'unga 'a e ngaahi va'e me'alelé ('ikai ko ha ngaahi fo'i va'e fuo iiki - space-saver tyres)



Fakapapau'i 'oku ma'a 'a e sea pāsese

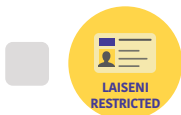


Penisini fe'unga ke faka'uli 'o lele ai 'i ha miniti 'e 20



Vakai'i 'a e faka'ilonga afé/ ngaahi maama ta'ofi (kau ai 'a e ngaahi maama lalahi ki he ta'ofi - high stop lights) 'oku nau ngāue kotoa

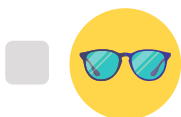
Lisi ke vakai'i - 'i he 'aho sivi



'Alu mo e laiseni fakangatangatá



'Alu 'o tōmu'a ki ai, 'aki ha miniti 'e 30 pe lahi ange kimu'a

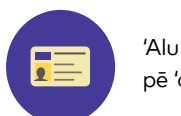


'Ave ha matasio'ata kapau 'okú ke tui ia



Fakahā atu ho'o a'u atú pea tatali 'i loto

Taimi 'e ma'u atu ai ho'o laiseni kakatō



'Alu mo ho'o laisení 'i he taimi kotoa pē 'okú ke faka'uli aí



Tapu 'aupito 'a e 'olokaholó kiate kinautolu 'oku si'isi'i hifo 'i he ta'u 20

DRIVE

Te Kāwanatanga o Aotearoa
New Zealand Government

Mateuteu ki he sivi
'i he ...

drive.govt.nz